

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre 6 ft — kr.
Fél évre 3 ft — kr.
Negyed évre 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 4 kr.

Hétfői szám 2 kr.

Megjelen minden **hétfőn** délben, **szerdán**, **pénteken** és **vasárnap** reggel.

Felelős szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Főmunkatárs:

Dr. WEISZ JENŐ.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Kazinczy-utca.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich palotában
Telefon szám 42.

Nyitvatartás soronként 20 krajczár.

Október 6.

A magyar nemzet kegyelele a mai napon Arad felé fordul.

Elküldi megbízottait az aradi vértanuk emlékoszlopához, hogy lerójják a kegyelet adóját azoknak, akik 50 évvel ezelőtt dicső mártyrhalált haltak a lezajlott csaták színterén.

A nemzet képviselőtestülete is leteszi koszorúját a vértanuk emlékhelyén, s széles e hazában mindenütt ahol az istennek oltár van emelve, tömjén száll a magasba, hogy megközelítse azokat a lelkeket, amelyek hazánk történetében halhatatlanok.

Nem tépjük fel készakarva a fájdó sebet, amelyet már már eltakar a multak emlékezetének kődfátyoia, s megbékülve a változhatatlanon, dicsőítjük a nemzet kiszzenvedett hőseinek emlékét.

Az önkényuralom bitófát állított fel nekik és a lovagias magyar nemzet fiaival oly lovagiatlanul bántak el,

hogy örökké tartó szegényfolt lesz azokra akik ezt megeselekedtek.

A bosszu hirtelen fellobbanó lángja kialudt, mert bosszuját kitöltötte és hosszú évtizedeken át kinosan emlékezett vissza a magyar nemzet azokra akik az idegen segélyvel kikoldult győzelmet kegyetlenkedésekre használták ki a magyar nemzet legnagyobb hőseinél, kiket a dicsőség glóriája és a nemzet nagyrabecsülése még akkor is körülrajongott, amikor már a bitófára szegezte őket a hóhér keze.

A magyar Golgotha szó tehát nem frázis, hanem szentséggé vált az idők lefolyása alatt.

A hazafiság szent imakönyvében róluk szól a legszebb dal, — és ajtossággal lapozgatjuk azokat a leveleket, amelyek szomorú de nem viaszszalattalan történetüket elmondja.

Síratjuk de nem szánjuk őket. — mert ők boldogok voltak abban a rettenetes perczen is, amikor megváltotta őket a zsarnokság az élettől, melyet kötelességszerűen töltöttek be.

Meghaltak azzal a tudattal, hogy porukból lelkesedés fog hajtani, — hogy sirdombjuk valaha a nemzeti kegyelet oltárköve lesz.

Ehhez az oltárhoz zárandokol ma Magyarország színe java, hogy a legszentebb hazafias kegyeletnek áldozatot hozzon, hogy nyíltan fejezze ki háláérzetét az elhunytak lelke előtt.

Áldás azokra is, kik kegyelettel emlékeznek meg Róluk!

Különfélék.

— Lapunk új főmunkatársa Lapunk mai számával lépett be szerkesztőségünk szoros kötelékébe dr. Weisz Jenő. A „Bácskai Hirlap” rövid fennállása óta elterjedt lappá vált nemcsak a városban, de a megyében is és a szerkesztőség mostani kibővítése is oda irányul, hogy a lap különösen az összes megyei érdekeket is felölelje. E célból Zomborban is állandó munkatársat szereztünk, sőt a megye minden fontosabb helyén állandó levelezők tudósítják lapunkat a napi eseményekről. A midőn tehát munkatársaink sorában az első helyet dr. Weisz Jenőnek adtuk, ezt azon biztos tudatban tettük, hogy közre-

A hétről.

Bár nincsen még itten
a hétnek a vége,
De versre szomjazik
a közönségi gége,
És türelmetlenül vár
kadenc'ját a hétre,
Hogy mi sok ment tönkre
És mi sok jött létre;
Az újságíróknak
kellett lenni részen
S megírni mi történt
elmúlt közgyűlésen,
Hát bizony ott lefolyt
Szenzációs eset,
Amelytől az ország
majdnem hanyatt esett.
Alkotmányos küzdés
Lázó s Ágó között,
A híres revolver
majdhogy embert lővött.
A vasbottal együtt.
Ezek volt érvek,
Megöszülnek hogyha
Ilyet még megérek;
Amde szerencsére
egyik sem halt bele
És egyiküknek sem
sérült meg a bele
Nem sült el se botnak
se revolver nyele.

És egész Európa
újra ide nézett
Régi dicsőségünk
csodálása végett.
Vezércikket irtak
messze földön rólunk
Hogy jó a mi dolgunk
kitűnő a módunk.
Mert minékünk nem kell
színház, hol mulassunk
Csak legyen közgyűlés,
a hová járassunk,
Ott aztán csak látunk
ezer mindenfélést
Revolvert meg ágyút
és bicskáknak élet;
No de hát a vége
mégse volt oly vétek
Agó meg a Lázó
bocsánatot kértek,
És mi megbocsátunk
Hogyha srépen kérnek
Mit tehetnek arról
Hogy össze nem férnek?!
Hogy egyik sem szomjas
a másiknak csókjára
Egyik se ír verset
másiknak névpapjára
Megis írta jól ezt
éppen magyar sajtó

Hogy repült a légbé
közgyűlési ajtó
És kiczifráták jól
ezt a mulatságot
Hallatlanná téve
Lázót meg az Ágót
Volt aztán egy másik
szenzációs dolog
A miért sok ember
Haragosan morog
Nagy leleplezések
megcsinálta Terbe
Egyelőre még jól
sikerült a terve
Jó keletje volt a'
nagy czimerű lapnak
Vig úr vigan adja
rajta nagyot kapnak
De ha fősül vele
akkor jaj lesz néki
Megkezdődik akkor
a sajtópör a régi
De most ideje hogy
felhagyjak a szóval
Botrány krónikával
s mindennemű jóval
És Arany Jánossal
végezzük szavunkat:
„Mentsd meg Isten
nagy csapástól
A mi városunkat.”
Heti dalos.

működése a nagyközönség tetszésével is fog találkozni. Főmunkatársunk egyúttal helyettes szerkesztője lesz a lapnak a felelős szerkesztő távollétekor

— **Október 6.** A mi városunk is kegyelettel adózik az aradi vértanúk emlékének. A szabadkai dalárda egyesület a szí. Teréz templomban misét tartat delelőtt 10 órakor mely misét Mamuzsich Mátyas prépost plébános fog fényes segédlettel celebrálni. Délután 5 órakor a zsidó templomban fognak gyászszentistületet tartani.

— **Eljegyzés.** Dungyerszky György nagybirtokos, Dungyerszky Lázárnak, a bács-megyei nábobnak fia, kedden jegyezte el dr. Krónics István zombori ügyvédnek és nagybirtokosnak kedves és bájós leányát Mécikét.

— **A zombori löverseny.** A bácsmegyei gazdasági egyesület vasárnap löverseny tartatott Zomborban. A szabadkai versenyzők közül az elsődíjat nyertek, Hevér Károly „Mumpsz” Vojnich Simon „Pompás” Vojnich Simon „Kati” idb. Vojnich Sándor lovai nem vettek részt a versenyben.

— **Elmaradt sajtópör.** Belanovics Milutin Szerb újságírónak Dugovics Imre a „Bácskai Ujság” legújabb felelős szerkesztője elleni sajtópöre tegnapielőtt nem tartatott meg, mert terhelt a tárgyaláson nem jelent meg. Az ügyben új tárgyalási határnapot tűznek ki.

— **Drága pénz.** Az Osztr. magyar banknál e hó 6-ától a következő kamatlábak érvényesek: váltók és közzraktári zálogjegyek és értékpapírokért 6%, kölcsönökért, államjradékokra és a bank zálogleveleire 6 1/2% kölcsönökért egyéb értékpapírokra 7%.

— **A csavargó.** Rösenfeld Áron ó-moroviczai illetőségű 22 éves legény már 5—6 hónap előtt megszökött Ó-Kanizsáról és jött Szabadkára ahol azóta foglalkozás és lakás nélkül kóborolt, többeket be is csapott. Ma a rendőrség letartóztatla mert az a gyanu van ellene, hogy valami nagyobb büntetést követett el. A nyomozás befejeztéig fogva tartják.

— **Tolvaj tisztli szolga.** Zomborban f. hó 3-án este nagy feltűnést okozott a Lódy-Váraday czirkuszban a katonai őrzőjárt megjelése. Milodanovics Simon, a zombori m. kir. honvéd zászlóalj parancsnokának legénye értékes dolgokat lopott el gazdjától, s emiatt fogták ott el a dummer August mókáin jól mulató bűnöst.

— **Árverés.** A szabadkai teherpályaudvaron a kézbesíthetlen és fölös szállítmányok f. hó 27-én fognak elárvereztetni.

— **Fejbeütött kis diák.** Schutz Ármán polg. iskolai diák ma délután az utcán összeveszett 2 inasgyerekekkel kik úgy vágták, fejbe egy kövel, hogy vér elborította. Az előhívott mentők be-kötötték a sebtét és a lakására vitték.

Interjúh' Tómicnsál.

Rögtön, hogy lapunk értesült a Tomiccs csőd elrendeléséről, leküldöttök tudósítónkat Belgrádba, hogy Tomiccs Miklóst meginterjúvolja.

Tudósítónk és Tomiccs között a következő párbeszéd jött létre:

Tudósítónk: Miféle érzelmekre hangolta önt a hír, hogy ön csődbe került?

Tomiccs: Megvallva az igazat, egy cseppet sem idézett elő változást lelküzetemben. Én mikor születtem, egy öreg csőd-tömeggondnoknak a növendéke volt a dajkám és így már eleve magamba szivtam a vagyonbuktatóság anyatejét.

Tudósítónk: Mi okozta az ön vagyoni bukását?

Tomiccs: Boraim jósága volt az én vesz-

tem. El sem képzelhetem, hogy milyen rapid gyorsasággal ittak nálam az emberek. És ettől is eltekintve lapkiadó lettem, és ezzel eleget mondtam!

Tudósítónk: Mit gondol, nagy tömege lesz a csődnek?

Tomiccs: Ha a tömeggondnoknak sikerül annyi krajczárt megteremteni, ahány iktató számmal én megrendeléseket csináltattam, akkor talán még nekem is jut a tömegből.

Tudósítónk: Tett ön félre valamit a vagyonából?

Tomiccs: Az igazat megvallva igen. Az összes kéziratokat amiket a szerkesztőség irt félre tettem és ez még most is meg van. Ezenkívül a nyomdai toronyóra egyik cágere most is nálam van.

Tudósítónk: Meg fog ön jelenni Szabadkán a végtárgyaláson?

Tomiccs: Nem, mert elvárom régi szövetségeseimtől, hogy ott helyettesíteni fognak.

Tudósítónk: Meg van ön elégedve a tömeggondnokkal?

Tomiccs: Mindenesetre jobban mint a tömeggondnok a csődjével.

Tudósítónk: Szándékozik ön kiegyezni hiteleseivel?

Tomiccs: Harminczöt ezer forintért szívesen.

Tudósítónk: Remél e ön a tömegtől tartást?

Tomiccs: Sokkal önézetesebb vagyok, semhogy ilyen lopott vagyonból bármiben is részesüljem.

— **Gyilkosság vagy öngyilkosság.** Veprovácson szeptember hó 29 enek reggelén Pascht Jakab csárdabérlőt a csárda udvara mögött a Ferencz-József csatorna töltése mellett átlótt mellel halva találta. Nevezett csárdás előtte való nap reggel 1/4 órakor azon ürügy alatt, hogy Bács-Doroszlóra megy szállóteremést vásárolni, hazulról gyalog eltávozott, meghagyva nényének, hogy 5 hordot hozzon rendbe, mert szombaton szüretelni fognak. — Útját Bács-Bresztovác felé vette, ahol vonatra szállt és Zomborba utazott. Hozzá tartozói hiába várták este és csak reggel 5 óra tájban midőn a csárdás fia a sertések megettése végett az önkhoz ment, vette őt észre a töltés oldalán véresen, halva. Azonnal anyjához szaladt, ki megismerve férjét, kétségbeesett sikoltással vetette magát a holttestre, félredobván a hullán keresztben fekvő kétesővű vadászfegyvert. — A fegyvernek mindkét ravaszára spárpa volt kötve, melynek másik vége a hullá lábára volt csavarva — A lövés a szerencsétlen csárdást melle közepén érte s meggyújtotta rubáját is, minek következtében a holttest s a nála levő papírok, jegyzetek megégtek s néhány tőltny felrobant. A megejtett vizsgálat folytán valószínűnek látszik, hogy Pascht Jakab elmezarban követte el az öngyilkosságot mindenesetre gyanús körülmények azonban, hogy a talált fegyver nem az ő tulajdonát képezte s hogy zsebeiben csak 13 frt volt feltalálható, holott hozzá tartozói s ismerősei állítása szerint 2—300 frlja volt eltávozásakor.

A tolvaj tanító.

(A „Bácskai Hirlap” tudósítójától.)

Megdöbbenő eset foglalkoztatja jelenleg Ó-Palánka, s vele együtt az egész környék lakosságát. Az ó-palánkai gör. kel. szerb hitközség egyik tanítója névszerint Rákits Tódor, aki immár 20 éve működik a tanítói pályán és ebből 17 évet Palánkán töltött el, a legutóbbi nagy szünidőben rendkívül sokat utazgatott.

Ismerőseinek rendszeren azt mondta, mikor távolléte után kérdezősködtek, hogy az illoki határban levő szállásán tartózkodott. Ezt a szállást mintegy két évvel ezelőtt rendkívüli körülmények között vásárolta. Elhíresztelte, hogy az osztályorsjátékon 12,000 forintot

nyert és ezért a pénztért veit Illokon földbirtokot.

A mult hó végén azonban úgy a folytonos utazás, mint a földvásárlás titka szomorú megoldást nyert.

Rákits Tódor ugyanis kleptomaniában szenvedett és a folytonos utazgatás is ezen betegségének tulajdonítható. A szállodákban, ahol ékeztelt zsebre vágta az evőeszközöket és magával vitte; otthon pedig a legnagyobb titokban ágyának szalmazsákjában rejtette el az összelopkodott evőeszközöket.

A mult hó végén Vukováron volt egy előkelő szállodában, ahonnan már több ízben szerencsésen elvitte az evőeszközöket. A szállodatulajdonos, a ki Rákitsnak intim jó barátja volt, a fizetőpinczérral fizette meg az eltűnt tárgyakat, amiért ez természetesen éber figyelemmel kísért minden egyes ékező vendéget, hogy elcsipje az ügyes kezű tolvajt.

A mondott időben mikor Rákits étkezett lesbe állt a fizető pinczér és mily nagy lónámulata, midőn látta, hogy Rákits vacsora után az evőeszközöket szépen begöngyölgeti a szalvétába és kabátjának belső zsebébe rejti. Azután pedig mintha mi sem történt volna, a fizető pinczért szólítottta és menni készült. A fizető pinczér azonban előbb a főnökéhez szaladt és nagy gaudiummal jelentette neki, hogy: „megcsiptem az eszceugtoolvajt.”

A főnök persze nem akart hitelt adni a pinczér szavainak és a legnagyobb óvatosságra intette a pinczért. Maga pedig Rákitshoz sietett, ki már ekkor türelmetlenkedett a fizető pinczér késedelmezése miatt. A szálloda tulajdonos aztán Rákits mellé ült és marasztalta; de ez mindenáron a színházba akart menni. Végre azt ajánlotta a főnök, hogy igyanak meg előbb egy feketét, aztán majd együtt mennek a színházba. De Rákits nem fogadta el az ajánlatot, hanem fölállt s fizetés nélkül akart eltávozni. Ezt az alkalmat a főnök felhasználta. Átlölte Rákitsot hogy visszatartsa, tényleg pedig azért, hogy vajjon a lopott tárgyak a zsebében vannak-e? Az ölelés közben persze a főnök is meggyőződött a tényálladról és felszóllította Rákitsot, hogy kövesse őt lakásába, ahol valami fontos beszélni valója van vele. Rákits iszonyú dühbe jött, hogy őt tolvajnak akarják minősíteni és esküdözött égre földre, hogy a lopott tárgyakat más dugta az ő zsebébe, csak hogy őt tönkre tegyék. A főnök csititgatta barátját, hogy ne üssön zajt, ő szívesen elsimítja a dolgot, csak a pinczérnek térítse meg eddig szenvedett kárát. Rákits azonban erről hallani sem akart. sőt följelentéssel fenyegetődzött, amire aztán a szállodatulajdonos is rendőri segítséget vett igénybe, és Rákitsot bezáratta.

Másnap reggel a vukovári rendőrség Ó-Palánkán Rákitsnál házkutatást tartott és ez meglepő eredményre vezetett.

Rákits ágyában a szalmazsákban mintegy 40 pár evőeszközt találtak szegedi, zombori, szabadkai újdíeki és vukovári szállodák monogrammaival ellátva, találtak ezenkívül nagy mennyiségű váltót készletben kiállítva és aláírásokkal ellátva, amelyekkel bizonyára a birtokvétnél forgalomba hozott váltók rendezéséhez készítet elő. A szerencsétlen embert a mult hó végén az északi kórházba megfigyelő osztályában helyezték el, mert az elmebetegségnek igen sok tünete mutatkozott nála.

Elfogatása után másnap már nem ismerte se nejét se gyermekeit és folyton arról pa-

naszkodott, hogy ha már megölték a kis-leányát, miért etették meg vele.

Eszékről jött legújabb hírek szerint Rákits állapotára napról napra rosszabbodik és felgyógyulásához alig van remény.

Egy szegény ifju története.

Megdörmesztett ennek az ifjunak a története. Ezren olvasták tán a »Budapesti Hírlap« tegnapelőtti számát, melyben »Vezeklés« cím alatt jelent meg ennek az ifjunak három hasábos levele.

Megdörmesztett e történet, mert egy szabadkai ifju nyomorúságáról szól.

Sokan olvasták nálunk is: ismerősei, barátai, tán rokonai is.

Elhallgatom én is a nevét, de közzéteszem levelét, mert valamiképp segíteni kell rajta.

Hisz egy emberről, nem, egy családról van szó. Egy szerencsétlen apáról, egy szerencsétlen anyáról és egy ártatlan gyermekről.

És ez a szerencsétlen ifju, százasorosan nyomorult, mert már gyermek korában kiváló tehetségnek tartott mindannyian, kik ismerik őt. Azt hittük büszkékké leszünk rá mi szabadkaiak. És ime a zseniális gyermekből egy segély után kiáltó, szerencsétlen, a nyomorúság kalvariáját végig szenvedett — mondjuk nyíltan — elzüllött alak vált.

Olvassátok levelét, ha még nem olvastátok — ismerjétek rá, úgy, ahogy én is ráismerem és segítsétek rajta, ti, a kiknek kötelessége rajta és családján segíteni.

Igen jó családból származom, egy hírhedt nevezetes famíliából, a mely oly szapora, hogy csak egymás lebunkozásával és lelővődésével tudnak e jó tulajdonságnak gátat vetni.

A szerencsétlen ifju így szól levele elején famíliájáról. Mondjam-e, hogy ez félig sem igaz, csak a sokat szenvedett agy hallucinációja.

De levelének többi része a megdöbbentő igazság képét hordja magán. — Megérdemli, hogy elolvassák, követeli, hogy segítséget kapjon.

Használható férfi lehet még ez ifjúból, én hiszem, hogy van segítség az ő számára.

En korán adtam kiváló tehetség nyomait így folytatja gyónását, de mihelyt atyám meghalt, kinaradtam a középiskolából tanító akartam lenni: azt is meguntam, lett hát belőlem bitang. Fölcsaptam több ízben színesnek; voltam ügyvédi írnök, korrektor, lapszerkesztő, tanító, katona kávéházi üzlet vezető, recitátor stb. Egyszer megtetszett nekem egy színésznő, — lehetett nálam egy pár évvel, tizenötlet, huszsal öregebb, persze, hogy elakartam venni. Egyet meg éppen kiakartam szoktatni Oroszországba. Akkor kritikus voltam, — udvaroltam neki, nyakig merültem az adósságba miatta, titokban jegyet váltottunk, de másnap megszökött. Nincs szere-száma elkövetelt boldonságaimnak. Egyszer irtam egy darabot, a mit nem engedtek előadni. De én írói babérokra vágyódtam s linyomattam; mivelhogy pedig pénzem nem volt, csináltam egy jótállási nyilatkozatot, szépen alakanyarítva az anyám nevét. Ez már pedig nem boldonság, hanem gazemberség; a boldonság benne csak az, hogy a mű-mágis padlóson hever. Még azt sem tettem meg, hogy legalább ingyen osztottam szét. Ugyanez évben egyszerre meg három leány kezét — és mindhárom megkaptam. Persze nem kellett.

Közben felvettem váltókra pénzt, csekély öt-hatszáz százalékos uszorára, majd pedig eladtam a négy-öt ezer forintnyi apai örökségemet kétszáz forintért. Mikor pedig minde-

zekből kifogytam, még a más pénzét sem kiméltam. Volt egy barátom, tanítónő. Annak fölvettem egy havi fizetését, a mit, hogy sok pénzhez jussak, rátettem a lutrira. Ez még nem lett volna oly vézetes bűn, ha még nem dicsekedtem volna vele, hogy ezt a pénzt bizonyos diszkret szolgálattal érdemeltem ki.

Barátom följelentett sikkasztásért, el is ítéltek két heti fogházra, a mit ki is töltöttem... És ekkor még csak húsz éves voltam és környeztem a „stiklijeim“-en nevetett, zseniális boldonságoknak tekintette s nem volt egyetlen becsületes lélek, a ki fölvilágosított volna, hogy ez már se nem könyelműség, se nem hóbort, hanem gaszág vagy téboly. Sőt nagy-zási dicsőségről, hírnévről, meg gazdaságról való álmodozásaimat is igazoltak tartanak és én abban a nagy-zási hóbortban szenvedtem, hogy én egy is lángész vagyok, hát majd lesz belőlem valami...

Csak az anyám, az tagadott meg végképpen. Igaz is, hogy sak pénzbe kerültem, — rám ment az a pénz is mind, ami az árvatárnál volt részemre letéve, sőt tán azon túl is valami. Nem is hívtak otthon másként, mint bitagnak. Testvéreim ütöttek, vertek, mint egy rozsz kutyát. Egyszer az öcsém meg akart fojtani, máskor a bátyám leütött vasbottal, ismét máskor letepertek, legázoltak, hogy az orromon-számon dűlt a vér. Egyszer télvíz idején kizargattak s én napokig kószáltam szülővárosomban élen-szomjan s amikor már majd megvett az Isten hidege odamentem az anyám ablaka alá ürgetni: „Anyám bocsás be...“ de hiába. Igazuk volt, megérdemeltem.

Egyszer aztán hirtelen jobbra fordult a sorsom. Nevelői állást kaptam egy uradalomban. Ott nagyon szerettek, de azért egy csöppét sem lettem okosabb. A családom egyszerre megváltozott irányomban, mert én még a tanítói képesítőt is komolyan meg akartam szeresni. Adtak is erre a czélnak kétszáz forintot. Az igaz, hogy ezért összes apai, anyai örökségemről lemondtam öcsém javára. E czélból ők nagykorúsítottak s az anyám az árvaszék előtt égre-földre esküdöztek, hogy én a föld legkomolyabb és legtakarékosabb férfia vagyok. És én boldog voltam, hogy egyszerre annyi pénzt kaptam a kezem közé. Persze siettem vele hamar megszerzeni egy biciklit. Kaptam továbbá fölök egy igen szép oktatást, hogy soha háladatlan ne legyek ezért a nagylelkűségükért (amikor annyi pénzükbe kerültem!) és ha jó leszek, még segíteni is fognak idővel.

Pedig én akkor már közveszélyes örült voltam s még nem bocsáthatom környezetemnek, hogy nem vitettek valami gyógyítóintézetbe. Mikor egy alkalommal kikaptam a fizetésemet, vettem tíz liter cognacot, ezukrol, vaniliát s főztem belőle valami finom likört, a minek literje megérhelet tíz krajczárt, azt aztán szétküldöztem ismerőseimnek. Nevezetes, hogy soha nem ittam, nem-dohányoztam, s mégis szinte legendákat hagytam ott könyvelmőségemről.

Hanem végre is ütött a nemezis órája. Egy mulatság alkalmával megismerkedtem egy ártatlan és különös, klasszikus fejú leánykával. És amikor meghallottam, hogy kétszáz forintnyi hozományt kap, rögtön megkértem, fölmondtam s nyolcz nap mulva (diszpenzációval) megesküdöttünk, elmentünk s az anyém lett ő is, meg a kétszáz forintja is, az a rengeteg pénz, amiért eladtam volna tán a lelkemet is, nemcsak az ifuságomat és örökségemet... Esküvőnk napján pedig valék épp huszonnégy éves... Még csak két éve annak...

„Ezután felmentek Pestre, gyorsan elment kis vagyonkájuk és kezdődött a nyomorúság. Einnivalójuk nem volt, — még az ingük is a zalogházban volt. És az asszony, a felesége még mosolygott, mert megakarta férjét nyugtatni:”

Leborultam és zokogtam s azóta mindig zokogok, ha ezt a fájdalmas mosolyt látom — és mindig látom! — Hiszen én még soha sem részesültem ilyen bá, ásmódban. Anyám

volt, a ki nem mondta soha: fiam! testvérem volt, a ki nem mondta soha: testvérem! — bitang volt a nevem, hot volt az oktatóm, bitangok voltak a barátaim, magam is haszontalan bitagnak tartottam magamat — és most ime, ez a szegény nő, a kit szerencsétlenné tettem, a kit elszakítottam szerető családjától, magamhoz láncoltam, kifosztottam — mosolyog rám, mikor átkoznia kellene!... O, miért is nem átkozott inkább!

Élénk színekkel festi nyomorukat és így folytatja:

„Egy egész esztendeig éltünk kenyéren és krumpin s a mikor kis fiunk született, nem volt egy pelenkája s nem volt pénzünk a hábára. Ott iaktunk a Gellérthegy egyik viskójában, piszokban rongyokban. Akkor már keresetem sem volt, a cimrodónak sem volt rendelése. Egyszer az Alkotmánytól kaptam egy cikkért négy forintot, egyszer az ön lapjától tizenkét forintot. Irtam sok röpiratot, cikket — választ sem kaptam rá soha. Persze folyamodtam fűhöz-fához, kunyoráltam hazulról kis segítséget; azt felelték: minek házasodtam meg ha nem tudom eltartani. Elég pénzükbé kerültem, még több. Segítsek magam. Végre is igyekeztem.”

Mikoron aztán a kis kenyerkerő meglett, elmentem az egyik bátyámhoz, a ki a miniszteriumban mérnök s arra kértem: vállalná el a keresztapaságot legalább. Azt válaszolta: eléggé sajnálja, hogy véletlenül testvérek vagyunk, nem akarja a rokonságot még szorosabbra fűzni. Minek házasodtam meg, nem volna gyerek. — Hát hiszen nek' is igaza van.

Elmentem a másikhoz; annak meg cigánykávéháza volt a fővárosban. No, ez egész örömmel fogadott, sőt arra is fölcsójtott, hogy kölfözünk hozzájuk, míg álláshoz nem jutok; a feleségem majd, ha tőlépül, nappal a kasszába lesz, én pedig tjeleente vezesse az üzletet, — majd kapunk érte egy kis fizetést is. Így aztán ő lett a keresztapa s ugyan a hogy terveztettem. Boldogok voltunk; hát mégis csak akad egy derék lény családkunkban, a ki nem hagy bennünket nyomorulttan elpusztulni!

Néhány hónapi boldogság után bátyja egy tévedés következtében kidobta őket a februári éjszakába:

„Hová mehettünk volna máshová, mint az anyámhoz. Igaz kaptunk ott menedékhelyet, de a kenyér ehetetlen és keserű volt, mert azzá tette anyám örökös szemrehányása, sőt gyűlölete. Ah, uram, ez az asszony az a anya! Nincs életemnek egyetlen perce, melyet ezerszer el ne átkozott volna. Az öcsém a kedvesebbik fia, itt lakott akkor is feleségstől; jó módja volt mindent ő használt, tartott negyven darab sertést — nekünk meg kellett tiszser köszönnünk a falatot, a melyet nem érdemeltünk, amelyet megátokoztak ők is mi is. Annak az asszonykának pedig szegénynek fényes ajánlatokat tettek, hogy engem elhagyjon.”

Hogyne próbáltam volna meg itt is, hogy valami álláshoz jussak. Még ügyvédi írnöknek sem vettek föl sehol. De azért az én kis feleségemet napról napra álltattam: végre majd csak lesz valami... érvényesülök... boldogok leszünk... Ő még hitte, én már nem...

Rongyos voltam már, ruhára valóért könyörögtem anyámnak. Dühbe jött. Hát meg azt is: pénzt is? Még most is? Hát még annyira is képtelen vagyok? És mégis meg mertem nőszülni? Hát jól van még egyszer kijelölt: ad harmincz forintot. Hanem aztán kivagyunk fizelve: pusztuljunk feleségstől gyerekestől.

Pusztultunk. A szegény kis, baba! Milyen szépen rámosolygott nagyanyjára mintha azt mondta volna: „Nagymama, miért tagadsz meg engem is?”

Azóta pedig hurcolgattam őket, hol ide, hol amoda, a feleségem rokonaihoz mindenféle ürügy alatt. Irtam szindarabokat s a boldogtalan asszonynak olvastattam fel. Mindenféle hazugságon törtem a fejem, mindenféle hízelték megkísérlettem, hogy őt mosolygóni reménykedni lássam. És akkor zokogok s még ő vigasztal engem.

Itt van az én komédiám kezdete. Örültem szerettem a feleségemet, a ki anyám, testvérem, reménységem, világom, mindenem, de tudom, hogy soká már az enyém nem lehet. Tudom, hogy végre eljő az idő, midőn észreveszi, hogy én ga'ádul álltatom: mert én magam hiszem legkevésbé, hogy belőlünk még lesz valami. . . . Észre fogja venni, hogy én csak azért hittegetem, azért kapaszkodom belé oly görcsösen, mert megakarom mindenáron hosszabbítani az időt, míg az ő nyájas angyali szíve melegénél sütkérezhetem. Észre fogja venni, hogy az ő ura, a kit szeret, bámul, zseninek hisz, nyomorult tehetetlen fráter, a ki kénytelen beismerni, hogy megélni képtelen; hogy az ő ura gazember, aki családját előbb-utóbb árává teszi s mégis hazug reményekkel kecsegteti, hogy a váratlan, utolsó csapás annál kegyetlenebb legyen, mondom, tudom és nincs bátorságom, sem erőm azt mondani: „Kedves kicsim, ne higgy te már énnekem. Te fiatal vagy még, szép is, szerencsés is lehetsz — hagyd el engem és felejts el.”

Pedig mily jó volna még ezt a kis időt valamely tébolyházba töltenem, a hol elábrándozhatnék kedvemre, gondtalanul s törném a fejemet: Hogyan tehetném az emberiséget boldoggá?!

Nincs-e igazam?
Újra mondom, hogy segíteni kell e szerencsétlen emberen.

A Kölcsey utcában három 2 szobás lakás

mellékhelyiségekkel külön-külön, vagy pedig együtt is kiadó.

Bővebbet Eötvös u. 111. sz.

A színházi saison beálltával

van szerencsénk a n. é. közönség becses figyelmét

legújabb divatu selymeinkre

felhívni, melyek **rendkívül olcsó árban** kaphatók ujonnan felszerelt raktárunkon.

Tisztelettel

Schulhoff Ignác fia és társa.

	Ezelőtt	Most
Foulard selymek	1-20	60 kr.
Első minőségi tafettas selymek minden színben	2—	1-30 kr.
Kiváló jó minőségű, színes és fekete selymek legújabb divatu kivitelben	2—2-50	1-30-1-45

Vegytiszta, természetes

Dr. Raydt szénsavipar részv.-
társaság gyártmánya.

(CO₂)

GYÁRTELEPEK:

Eyah, Stuttgart, Berlin, München, Zürich, Bécs.

Könnű 10 és 20 klgmos acél tartályokban. Vezérképviselet és állandó nagy raktár Magyarország és keleti tartományok részére:

Budapest, Gyár-utca, 31. **DARVAS JÓZSEF** Telefon 11—80.

Visszont eladók egyes megyékre kerestetnek.

LEVÉLPAPIROK.

SZÁMLÁK.

Névjegyek.

FELTŰNŐ PALRAGASZOK.

LEVÉLBORÍTÉKOK.

ÜGYVÉDI
NYOMTATVÁNY RAKTÁR.

A BACSKAI HIRLAP
HETENKINT NÉGYSZER MEGJELENŐ POLITIKAI LAP
KIADÓHIVATALA.

VÉGREHAJTÓI
NYOMTATVÁNY RAKTÁR.

ÜZLETI KÖNYVEK.

TÁBLÁZATOK.

KÖRLEVELEK.

KÖNYVNYOMDA

BÁLI MEGHIVÓK.

MINDENNEMU
IDŐSZAKI
NYOMTATVÁNYOK
CSINOS KIVITELBEN
ÉS
LEGOLCSÓBB ÁRON
FELVÉTEKNEK.

KRAUSZ ÉS FISCHER

MINDENNEMU
MŰVEK,
FOLYÓIRATOK
DISZES KIVITELBEN
ÉS
LEGOLCSÓBB ÁRON
FELVÉTEKNEK.

ELJEGYZÉSI ÉRTESÍTÉSEK.

KOSSUTH-UTCZA **SZABADKÁN** VOJNICH PALOTA.

ESKETÉSI MEGHIVÓK

DIŠZOKLEVELEK.

NÉVJEGYEK

EMLEKÍRATOK.

IDÉNSZERŰ
ÁRJEGYZÉKEK.

**5 PERCZ ALATT
KÉSZÍTETNEK EL.**

EGYESÜLETI
ALAPSZABÁLYOK.

VIGNETTÁK.

GYÁSZLAPOK.

NYUGTÁR

CSOMAGOLÓ
PAPIROK.